

הכנסת העשרים וארבע

יוזמת: חברת הכנסת שירלי פינטו קדוש

פ/24/3048

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – הצבעה מרחוק לחבר הכנסת בשל היעדרות מוצדקת)

הוספת סעיף 26א¹ .1 בחוק-יסוד: הכנסת¹, אחרי סעיף 26 יבוא:

"היעדרות מוצדקת 26א. (א) נעדר חבר הכנסת, שאינו ראש הממשלה, המאפשרת הצבעה מרחוק או יותר מהסיבות הבאות, רשאי מזכיר הכנסת לקבוע, לבקשתו, כי היעדרות לתקופה שאינה עולה על התקופה המצוינת לצד הסיבה, תיחשב היעדרות מוצדקת:

(1) חברת הכנסת שילדה – עד שישה שבועות מיום הלידה;

(2) חבר הכנסת אשר נמצא בימי אבל בשל פטירת קרוב משפחה מדרגה ראשונה, שמטעמי דת או נוהג אינו עובד בהם – עד עשרה ימים מיום הפטירה;

(3) חבר הכנסת אשר מאושפז בבית החולים – עד 30 ימים.

(ב) פרטים לעניין אופן הגשת הבקשה כאמור בסעיף קטן (א), ייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת.

(ג) חבר הכנסת שמזכיר הכנסת קבע כי היעדרותו מוצדקת, יהיה זכאי להשתתף בהצבעה במליאת הכנסת, אף אם אינו נמצא במשכן הכנסת, באמצעות שימוש באמצעי טכנולוגי שיאפשר הצבעה תוך זיהויו הוודאי."

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.

דברי הסבר

הצעת החוק באה לאפשר לחברי וחברות כנסת שנמנע מהן להגיע למליאה בשל לידה, אשפוז או פטירת קרוב מדרגה ראשונה בתקופת האבל, להצביע מרחוק במליאת הכנסת ולהביא לרציפות עשייה פרלמנטרית.

סעיף 26 לחוק יסוד: הכנסת קובע לעניין ישיבות הכנסת כי "ישיבות הכנסת יהיו במקום מושבה, אולם בנסיבות מיוחדות רשאי יושב ראש הכנסת, בהתייעצות עם הסגנים, לכנס את הכנסת במקום אחר". לעניין ההצבעות במליאה, קובע סעיף 36(א) לתקנון כי חבר הכנסת יצביע "ממקום מושבו הקבוע בלבד".

עד כה, על מנת לתת מענה לאירועים הומניטריים שפורטו לעיל, נזקקו חברי הכנסת, הן מצד הקואליציה והן מצד האופוזיציה, לייצר מנגנוני קיזוז הדדיים על בסיס הסכמות. מנגנון לא מוסדר זה נוצל לעתים לתרגילים פוליטיים, ובכלל זה מצבים שבהם חברי הכנסת סירבו לקזז חבר כנסת שנעדר ומצבים שבהם ביטלו הסכמות על קיזוזים בסמוך למועד ההצבעה.

בעקבות התפרצות מגפת הקורונה, בפרלמנטים רבים הונהגו מנגנונים שונים להשתתפות חברי הפרלמנט ולהצבעה מרחוק במטרה למנוע מהם את הצורך בהגעה לפרלמנט, ובכך להגן עליהם מפני המגפה. מנגנונים אלה אמנם לא נועדו מראש לשרת ספציפית חברי פרלמנט שהם הורים או לסייע באיזון עבודה-משפחה, אך נראה שבפועל הם אכן עשויים לסייע בכך.

קיימים כלים ופתרונות טכנולוגיים רבים אשר מאפשרים דיונים והצבעות מרחוק, אולם החוק הקיים לא מתיר שימוש בהם. עד עתה הגישה המקובלת הייתה שאין מקום לקבוע תקדים לפיו חבר כנסת שאינו נוכח במליאה יכול להצביע מרחוק, וזאת מתוך חשש כי הדבר יפגע במעמדם ובאופיים של דיוני המליאה. הצעה זו אינה מבקשת לשנות באופן גורף גישה זו, אלא לאפשר בנסיבות מוגבלות ותחומות לחברי כנסת הנעדרים בשל אחת הנסיבות המוזכרות בהצעה, לשמור על רצף עשייה והמשך פעילות פרלמנטרית סדירה בהיבט ההצבעה במליאה, ללא צורך במנגנונים פוליטיים ארעיים.

לשם כך, מוצע להוסיף סעיף לחוק-יסוד: הכנסת, אשר יאפשר לחברי הכנסת שאינם יכולים לנכוח במליאה בשל לידה, אשפוז בבית חולים, ואבל על מות קרוב מדרגה ראשונה, להשתתף בהצבעה מרחוק באמצעות כלים טכנולוגיים שיאפשרו את זיהויים הוודאי. ככל שתידרש השלמה להוראה זו, היא תיקבע בחוק או בתקנון הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ב (17.01.2022)